

Būtiskas izmaiņas pārvaldības, risku vadības un iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvajā regulējumā

Deloitte var palīdzēt trūkumu un to ietekmes analīzē, procesu pārskatīšanā, kā arī izstrādāt iekšējo dokumentāciju

Ārpakalpojumu izmantošana

Īpaša kārtība attiecībā uz ārpakalpojumu līgumiem un risku vadību, kritiski svarīgu un nozīmīgu funkciju identificēšanu un esošo līgumu pārskatīšanu

Deloitte var palīdzēt procesu un līgumu pārskatīšanā, kā arī izstrādāt iekšējo dokumentāciju

Drošības risku pārvaldība

Vadlīnijas no uzraugiem kā finanšu iestādēm atbilstoši pārvaldīt iekšējos un ārējos informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un drošības riskus

Iekšējā pārvaldība/Iekšējās kontroles sistēmas izveide

Grozījumi FKTK noteikumos – spēkā no 2019. gada 10. decembra. Ieviešanas **termiņš - 2020. gada 30. jūnijs**

Prasības attiecībā uz vadības struktūrām un komitejām, stratēģiju, rīcības un interešu konfliktu standartu ieviešanu, regulāru efektivitātes novērtējuma veikšanu

Deloitte var pārskatīt iekšējās pārvaldības un kontroles sistēmu, veikt iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes analīzi un izstrādāt metodiku atbilstībai jaunajām prasībām

Valdes un padomes locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšana

Jauni FKTK noteikumi – spēkā no 2019. gada 10. decembra. Ieviešanas **termiņš - 2020. gada 10. jūnijs**

Prasības attiecībā uz organizāciju, uzdevumiem un pienākumiem, sākotnējais un regulārs piemērotības novērtējums.

Deloitte var pārskatīt pašreizējo procesu un izstrādāt metodiku jauno prasību atbilstībai

Ārpakalpojumu izmantošana

Eiropas Banku Iestādes (EBI) pamatnostādnes par ārpalpojumu izmantošanu (EBA/GL/2019/02)

Kas jauns

Pamatnostādnēs ir precizēts, kuri līgumi ar trešajām pusēm ir uzskatāmi par ārpalpojumu izmantošanu un nosaka atšķirīgas prasības **kritiski svarīgu vai nozīmīgu funkciju ārpalpojumu līgumiem un pārējiem ārpalpojumu līgumiem.**

Kritiski svarīgu un nozīmīgu funkciju nodošana ārpalpojumu sniedzējiem būtiski **ietekmē iestādes riska profilu**, tādējādi regulējošās prasības ir stingrākas salīdzinājumā ar prasībām, kas attiecas uz mazāk nozīmīgu funkciju ārpalpojumu līgumiem.

Kā Deloitte var palīdzēt

Trūkumu identificēšana un analīze, procesu un politiku/procedūru izstrāde

Ārpakalpojumu un kritiski svarīgu/nozīmīgu funkciju definēšana

Nepieciešamo izmaiņu identificēšana līgumos un atbalsts izejas stratēģiju izstrādē

Līgumu reģistra pārskatīšana

Nepieciešamo izmaiņu identificēšana IT sistēmās

Piemērojami:

- Kredītiestādēm, ieguldījumu sabiedrībām, elektroniskās naudas iestādēm un maksājumu iestādēm

Spēkā stāšanās datums:

- **2019. gada 30. septembris** - ārpalpojumu līgumiem, kas noslēgti, pārskatīti vai grozīti šajā datumā vai pēc tā
- **2021. gada 31. decembris** – visiem pārējiem ārpalpojumu līgumiem
- **EBI prasību iestrāde FKTK noteikumos ir plānota līdz 2020. gada beigām**

Būtiskākie izaicinājumi

Ārpakalpojumu un funkciju nozīmīguma novērtēšana

- **Visu līgumu pārvērtēšana** attiecībā uz ārpalpojumu definīciju
- **Kritiski svarīgu un nozīmīgu funkciju** identificēšana saistībā ar ārpalpojumu izmantošanu

Ārpakalpojumu izmantošanas process

- Analīze **pirms līguma noslēgšanas** - risku novērtēšana un uzticamības pārbaude
- Ārpakalpojuma **līguma saturs**
- Pastāvīga ārpalpojumu sniedzēju darbības **uzraudzība**
- **Uzrauga informēšana** par kritiski svarīgu un nozīmīgu funkciju nodošanu ārpalpojumu sniedzējiem
- Izejas stratēģijas izstrāde katram ārpalpojumam

Risku vadība un struktūra

- Risku vadības un pārvaldības sistēmas izveide saistībā ar ārpalpojumu izmantošanu
- Ārpakalpojumu politikas izveide
- Interesu konfliktu identificēšana un novēršana
- Darbības nepārtrauktības plāns

Iekšējā pārvaldība / Iekšējās kontroles sistēmas izveide

- Eiropas Banku Iestādes (EBI) pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību (EBA/GL/2017/11)
- FKTK noteikumi Nr. 233 «Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi»

Kas jauns

Efektīva iekšējās pārvaldības sistēma ir pamats finanšu iestādes veiksmīgai darbībai.

EBI pamatnostādnes un FKTK noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas izveidi nosaka prasības attiecībā uz **iestādes darbības organizāciju, iestādes kontroles un vadības funkcijām**, kā arī **iekšējās kontroles** sistēmas izveidi.

Kā Deloitte var palīdzēt

Pārvaldības struktūras un iekšējo noteikumu pārskatīšana, trūkumu analīzes sagatavošana un darbības risku identificēšana

Procesu, metodoloģijas un iekšējo procedūru izstrāde

Rīcības un ētikas standartu un interešu konfliktu pārvaldīšanas procesa novērtēšana un atbalsts izmaiņu ieviešanā

Attīstības stratēģijas analīze

Atbalsts iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes novērtēšanā

Atbalsts Padomes līmeņa komiteju izveidošanā

Piemērojami:

- Kredītiestādēm, ieguldījumu brokeru sabiedrībām

Spēkā stāšanās datums:

- 2018. gada 30. jūnijs – EBI pamatnostādnes
- 2019. gada 10. decembris - FKTK noteikumi, kas ir saistoši Latvijā reģistrētām kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām. Ieviešanas termiņš 2020. gada 30. jūnijs

Būtiskākie izaicinājumi

Attīstības stratēģija un riska stratēģija

- Jauni elementi, lai **uzlabotu riska kultūru** uzņēmumā

Organizācijas struktūra un ziņošana

- Nozīmīgu risku pārvaldības pienākumu un atbildību dalījums
- Trauksmes celšanas process
- Prasības attiecībā uz jaunu finanšu pakalpojumu ieviešanas (*NPAP*) politiku

Interešu konflikts un rīcības standarti

- Korporatīvās vērtības un **profesionālās rīcības un ētikas** standartu ieviešana
- Interešu konflikta **politikas un procedūras** iestādes līmenī un papildus prasības interešu konflikta situāciju pārvaldībai attiecībā uz amatpersonām

Padomes līmeņa komitejas

- Prasības attiecībā uz **komiteju sastāvu un funkciju**

Valde un padome

- Prasības attiecībā uz sastāvu un pienākumiem
- **Neatkarīgi padomes locekļi**, lai nodrošinātu korporatīvās pārvaldības standartu labākās prakses principu ievērošanu

Regulārie novērtējumi

- **Iekšējās kontroles sistēmas** efektivitāte (**ikgadējs**)
- **Valdes, padomes un komiteju** efektivitāte

Valdes un padomes locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšana

- Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes (EVTI) un Eiropas Banku Iestādes (EBI) kopējās pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu (EBA/GL/2017/12)
- Jauni FKTK noteikumi Nr. 186 «Valdes un padomes locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanas normatīvie noteikumi»

Kas jauns

EVTI un EBI pamatnostādnes un FKTK noteikumi nosaka kritērijus vadības struktūras locekļu un pamatfunkciju veicēju **individuālo un kolektīvo zināšanu, prasmju un pieredzes novērtējumam**, kā arī **labai reputācijai, godīgumam, godprātībai un neatkarīgai rīcībai**. Tika precizētas **sākotnēja un regulāra novērtējuma prasības**.

Kā Deloitte var palīdzēt

Jūsu struktūras, procesu un iekšējo noteikumu pārskatīšana, trūkumu analīzes sagatavošana un darbības risku identificēšana

Piemērotības novērtējuma procesa, metodoloģijas un iekšējo procedūru izstrāde

Atbalsts sākotnējā un regulāra piemērotības novērtējuma veikšanā

Piemērojami:

- Kredītiestādēm, ieguldījumu sabiedrībām

Spēkā stāšanās datums:

- 2018. gada 30. jūnijs – EVTI un EBI pamatnostādnes
- 2019. gada 10. decembris - grozījumi FKTK noteikumos, kas ir saistoši Latvijā reģistrētām kredītiestādēm un ieguldījumu sabiedrībām. Ieviešanas termiņš - 2020. gada 10. jūnijs

Būtiskākie izaicinājumi

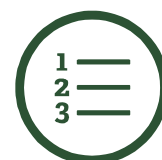
Personas, kas pilda pamatfunkcijas

- Atjaunināta **definīcija**
- Nepieciešamība noteikt **papildu personas, kuras pilda pamatfunkcijas**

Piemērotības novērtējuma process

- Detalizēts process un principi
- **Sākotnējā un regulāra novērtējuma prasības**
- **Individuālās un kolektīvās piemērotības novērtējums**

Piemērotības novērtējuma kritēriji

- Reputācija, spēja rīkoties atbilstoši iestādes korporatīvajām vērtībām un profesionālās rīcības un ētikas standartiem
- Valdes un padomes locekļu **rīcības neatkarība**, kā arī neatkarīgu padomes locekļu kritēriji
- Zināšanas, prasmes un pieredze
- Spēja veltīt pietiekami daudz laika savu pienākumu izpildei
- **Dažādības politikas ievērošana**

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) un drošības risku pārvaldība

Eiropas Banku Iestādes (EBI) pamatnostādnes par IKT un drošības risku pārvaldību (EBA/GL/2019/04)

Kas jauns

Noteikumi nosaka kā finanšu iestādēm pārvaldīt iekšējos un ārējos IKT un drošības riskus. Aptvertās jomas: **IKT pārvaldība un stratēģija, IKT riska vadības ietvars, informācijas drošība, IKT darbību vadība, IKT projektu un izmaiņu vadība, darbības nepārtrauktība.** Pamatnostādnes nosaka darbības principus un ir pietiekami elastīgas, lai sekmētu to piemērošanu visām attiecīgajām iestādēm nozarē.

Kā Deloitte var palīdzēt

IKT un drošības risku vadības stratēģijas pārskatīšana, trūkumu analīzes sagatavošana, balstoties uz jūsu darbības stratēģiju

IKT un drošības riska vadības politiku un standartu izstrāde

Līgumu, kas noslēgti ar trešo pušu pakalpojumu sniedzējiem, atbilstības pārbaude drošības prasībām

Atbalsts darbības nepārtrauktības plāna izveidē un atjaunināšanā

Piemērojama:

- Kredītiestādēm, ieguldījumu sabiedrībām, maksājumu pakalpojumu iestādēm

Spēkā stāšanās datums:

- 2020. gada 30. jūnijs

Būtiskākie izaicinājumi

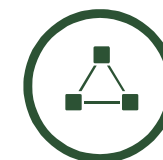
Pārvaldība un stratēģija

- Iekšējās pārvaldības un iekšējās kontroles sistēmas prasības ieviešana
- **IKT stratēģijas saskaņošana ar vispārējo darbības stratēģiju**
- **Darbinieku apmācība** par jauniem standartiem

Ietvars

- Vadības un pārraudzības pienākumu nodošana neatkarīgai un objektīvai kontroles funkcijai
- **Pamatfunkciju, atbalsta procesu un informācijas aktīvu** identificēšana un sadalīšana kategorijās atbilstoši katras funkcijas biznesa kritiskumam
- Riska novērtējuma veikšana

Trešo pušu pakalpojumu sniedzēji

- Nodrošināt, ka **līgumi atbilst ar drošību saistītiem mērķiem**, piemēram, kiberdrošības minimālajām prasībām
- Pamatots **darbības nepārtrauktības vadības** process
- Darbības ietekmes analīze
- Īstermiņa un ilgtermiņa **reaģēšanas un darbības atjaunošanas plāni**

Mūsu ekspertu komanda un kvalifikācija

Andris Liepins

Direktors | Riska konsultācijas

☎ + 371 29 287 567

✉ aliepins@deloittece.com

Andris ir finanšu nozares (FSI) konsultāciju prakses vadītājs Baltijas valstīs. Vairāk kā 10 gadu laikā, Andris ir ieguvis plašu praktisko pieredzi, padziļinot zināšanas par FSI ziņošanas, regulatīvo un uzņēmējdarbības sektoru.

Andris pievienojās Deloitte komandai 2016. gadā, lai vadītu finanšu konsultāciju projektus banku sektora un kapitāla tirgus jomās. Pirms tam Andris pavadīja vairāk kā 7 gadus Londonā, specializējoties finanšu instrumentu strukturēšanā, vērtēšanā un tirdzniecībā Bloomberg Lp uzņēmumā.

Natālija Zaiceva

Menedžere | Riska konsultācijas

☎ + 371 20262911

✉ nzaiceva@deloittece.com

Natālija ir menedžere Riska konsultāciju departamentā, koncentrējoties uz tādām jomām kā pārvaldība, riski un atbilstība. Natālijai ir vairāk nekā 13 gadu pieredze banku sektorā, darbojoties audita un atbilstības kontrolēs funkcijās, sniedzot bankas valdei un padomei atzinumus par atbilstības līmeni bankās, aktīvi komunicējot ar banku uzraugiem, līdzdarbojoties iekšējās kontroles ietvara izveidē un dažādu projektu realizācijā, kā arī vadot apmācības par ētiku, interešu konfliktiem un korupcijas novēršanu.

Natālijai ir plašas zināšanas iekšējās pārvaldības, ārpakalpojumu, atlīdzības noteikšanas, ētikas, interešu konfliktu, datu aizsardzības, AML/CFT/sankciju jomās. Iepriekšējos 9 gadus Natālija ir strādājusi vienā no vadošajām bankām Latvijā.

Inga Saicane

Vecākā konsultante | Riska konsultācijas

☎ + 371 29 845 989

✉ isaicane@deloittece.com

Inga ir vecākā konsultante Riska konsultāciju departamentā, koncentrējoties uz riska un finanšu pakalpojumu nozares regulatīvajiem aspektiem. Inga pievienojās Deloitte 2018. gada janvārī un ir ieguvusi vairāk nekā 10 gadu profesionālo pieredzi finanšu pakalpojumu nozarē gan privātajā, gan publiskajā sektorā. Inga ir ieguvusi plašu pieredzi finanšu instrumentu tirgū, strādājot Finanšu un kapitāla tirgus komisijā, uzraugot uzņēmumus, kuru finanšu instrumenti iekļauti tirdzniecībā NASDAQ OMX Riga, kā arī vienā no vadošo Ziemeļvalstu banku servisa centriem, nodrošinot finanšu instrumentu darījumu atbilstošu izpildi.

Deloitte ir **vadošais finanšu pakalpojumu nozares riska un normatīvo prasību konsultāciju uzņēmums** Baltijā, un ir neatņemama Rietumeiropas un Centrāleiropas regulatīvo prakses tīkla sastāvdaļa. Mums ir plaša **pieredze un kompetence** atbilstības projektu īstenošanā.

Mums ir ekspertu komanda ar praktisku banku **nozares pieredzi** Baltijā un Eiropā, ieskaitot vadības konsultāciju ekspertus, kas ir līdzdarbojušies nozares vadošajos organizatoriskos un procesu optimizācijas projektos, juridiskie eksperti ar specializāciju finanšu tirgu regulējošos normatīvajos aktos, kā arī profesionāļi ar vietējā regulatora pieredzi.

Guna Kudrjavceva

Menedžere | Riska konsultācijas

☎ + 371 29 157 668

✉ gkudrjavceva@deloittece.com

Guna ir menedžere Riska konsultāciju departamentā, koncentrējoties uz finanšu pakalpojumu nozari (FSI). Gunai ir vairāk nekā 8 gadu profesionālā pieredze šajā nozarē, vadot projektus ziņošanas, normatīvu prasību un pārmaiņu vadību jomā. Pirms Deloitte Guna piecus gadus pavadīja problemātisko aktīvu pārvaldītāja uzņēmumā, iegūstot plašu pieredzi risku un finanšu jomā un divus gadus vienā no Latvijas Top 5 bankām, iegūstot pieredzi uzņēmējdarbības atbalstā, plānošanā, kontrolē un efektivitātes uzlabošanā. Kopš pievienošanās Deloitte 2017. gadā, Guna ir veiksmīgi vadījusi un realizējusi FSI projektus gan vietējā un reģionālā mērogā, tai skaitā, klientu rentabilitātes analīze un KPI, pārrobežu ziņošanas risinājumu ieviešanas atbalsts, izmaiņu vadība un pārejas plāns, regulatīvās ziņošanas atbalsts un piegādātāju izmaksu optimizācija.

Dzintra Zveja

Vecākā konsultante | Audits & konsultācijas

☎ + 371 67 074 179

✉ dzveja@deloittece.com

Dzintra ir vecākā IT konsultante audita un konsultāciju praksē Latvijā. Dzintrai ir vairāk kā 10 gadu profesionālā pieredze, kas iegūta finanšu nozares uzņēmumā iekšējā IT auditora amatā. Viņa ir ieguvusi starptautisku pieredzi IT audita jomā, piedaloties projektos Igaunijā, Lietuvā, Apvienotajā Karalistē un Zviedrijā. Dzintrai ir maģistra grāds datorzinātnēs, kas iegūts Latvijas Universitātē, kā arī CISSP (sertificēta informācijas sistēmu drošības speciālists) un CISA (sertificēta informācijas sistēmu revidents) sertifikāti.

Deloitte attiecas uz vienu vai vairākiem Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Apvienotās Karalistes privāto uzņēmumu, kas ir ierobežots ar garantiju ("DTTL"), tās dalībuzņēmumu tīklu un to saistītajām struktūrām. DTTL un visas tās dalībfirmas ir juridiski nošķirtas un neatkarīgas iestādes. DTTL (saukts arī par "Deloitte Global") nesniedz klientiem pakalpojumus. Sīkāku aprakstu par DTTL un tā dalībfirmām, lūdzu, skatiet www.deloitte.com/lv/about

Deloitte nodrošina audita, nodokļu, konsultāciju, finanšu konsultācijas un juridiskus pakalpojumus publiskiem un privātiem klientiem, kas aptver vairākas nozares. Ar globāli savienotu biedru tīklu, kas atrodas vairāk nekā 150 valstīs un teritorijās, Deloitte sniedz pasaules līmeņa kvalitatīvus pakalpojumus klientiem, sniedzot ieskus, kas tiem nepieciešami, lai risinātu vissarežģītākās uzņēmējdarbības problēmas. Deloitte ir vairāk nekā 200 000 profesionāļi ir apņēmusies kļūt par izcilības standartu.

Latvijā pakalpojumus sniedz SIA "Deloitte Latvia", SIA Deloitte Audits Latvija un advokātu firmu Deloitte Legal (turpmāk tekstā – "Deloitte Latvia"), kas sadarbojas ar Deloitte Centrāleiropas Holdings Limited. Deloitte Latvia ir viens no vadošajiem profesionālo pakalpojumu organizācijām valstī, kas sniedz pakalpojumus nodokļu, juridisko, audita un konsultāciju jomā, izmantojot speciālistus no vairāk nekā 132 valstīm.